

Het badhuis van Senia (pag. 50)

Maar toch wordt niet gezegd waar het vergif vandaan is gekomen, op welke wijze het bereid is. Ze zeggen dat het aan Publius Licinius hier is gegeven, een eerbare en rechtschapen jongeman, een vriend van Caelius; dat afgesproken was met de slaven dat zij naar het badhuis van Senia zouden komen; dat

- 500 Licinius ook daarheen zou komen en aan hen een doosje vergif zou overhandigen. Hier/nu vraag ik eerst dit, waarom het nuttig was dat het [vergif] naar de afgesproken plaats werd gebracht, waarom die slaven niet naar het huis van Caelius zijn gekomen. Als die zo vertrouwelijke omgang van Caelius, die zo grote vertrouwdheid met Clodia nog steeds bestond, wat voor verdenking zou er dan zijn als bij Caelius een slaaf van de vrouw gezien was? Maar als er onderhuids al vijandschap aanwezig was, de vertrouwelijke omgang beëindigd
- 505 was, onenigheid ontstaan was: 'vandaar' natuurlijk 'die tranen' en dit is de reden van al deze [zogenaamde] misdaden en beschuldigingen. 'Nee, integendeel,' zegt hij, 'nadat de slaven aan hun meesteres heel de zaak en heel het misdadige plan van Caelius hadden bericht, droeg de vindingrijke vrouw hun op om alles aan Caelius te beloven; maar opdat het vergif, wanneer het door Licinius werd overhandigd, duidelijk aan het licht kon worden
- 510 gebracht, beval zij dat het badhuis van Senia werd vastgesteld als plaats, om daarheen vrienden te sturen die zich moesten schuilhouden [en] vervolgens plotseling, wanneer Licinius was gekomen en het vergif overhandigde, tevoorschijn moesten springen en de man grijpen.' Maar al deze dingen, heren rechters, kunnen zeer gemakkelijk worden weerlegd. Want waarom had zij nu juist een openbaar badhuis als plaats vastgesteld? Ik zie niet in welke schuil-
- 515 plaats daarin voor in toga geklede mannen zou kunnen zijn. Want als zij in deingangshal van het badhuis zouden zijn, zouden zij niet verborgen zijn; maar als zij zich snel in het binnenste wilden terugtrekken, zouden zij dit, met schoenen en kleren aan, niet gemakkelijk genoeg kunnen doen, en misschien zouden zij niet [eens] worden toegelaten, of het moest zijn dat (tenzij wellicht) die invloedrijke vrouw door die ruil van vijf stuivers een vriendinnetje van (voor) de badmeester was geworden.

De getuigen (pag. 51)

En ik voor mij wachtte gespannen af wie dan wel die rechtschapen mannen
520 waren, die als getuigen van dit duidelijk aan het licht gebrachte vergif
werden genoemd; want er zijn nog geen namen genoemd. Maar ik twijfel er
niet aan dat zij zeer gewichtig zijn, omdat zij ten eerste vertrouwelingen
zijn van een dergelijke vrouw, ten tweede omdat zij die taak op zich hebben
genomen dat zij zich in het badhuis opeen lieten pakken, wat zij behalve
van mannen die zeer geacht zijn en zeer vol van waardigheid, al is ze nog
zo invloedrijk, nooit gedaan had kunnen krijgen. Maar wat spreek ik over de
waardigheid van die
525 getuigen? Verneemt hun dapperheid en zorgvuldigheid! 'Ze hielden zich
schuil in het badgebouw.' Wat een voortreffelijke getuigen! 'Vervolgens
sprongen ze op goed geluk tevoorschijn.' Wat een ingetogen mensen! Want
zo stellen jullie het voor: dat, toen Licinius was gekomen, het doosje in zijn
hand hield [en] het probeerde te overhandigen, [maar] nog niet h ad
overhandigd, [dat] toen plotseling die schitterende anonieme getuigen
tevoorschijn zijn gestormd; maar dat Licinius, toen hij zijn hand al had
uitgestrekt om het doosje te over-
530 handigen, die heeft teruggetrokken en als gevolg van die plotselinge aanval
van [die] mannen snel op de vlucht is geslagen. O grote macht van de
waarheid, omdat zij tegen de vindingrijkheid, geslepenheid [en] sluwheid
van de mensen en tegen de verzonnen listen en lagen van allen zichzelf
gemakkelijk op eigen kracht zelf verdedigt!

Op heterdaad betrapt (pag. 52)

Bijvoorbeeld heel dit verhaaltje van een doorgewinterde dichteres [en een
535 dichteres] die vol zit met toneelstukken, wat is het inhoudsloos, wat kan het
geen enkele afsluiting vinden! Wat is namelijk het geval? Die zovele
mannen – want het is noodzakelijk dat er niet weinigen waren, opdat  en
Licinius gemakkelijk kon worden gegrepen  en opdat de zaak door de ogen
van velen beter door getuigen bevestigd was – waarom hebben zij Licinius
uit hun handen laten ontsnappen? Want waarom kon Licinius minder goed
gegrepen worden toen hij zich terugtrok om het doosje niet te
overhandigen, dan als hij het zou

- 540 hebben overhandigd? Want zij waren opgesteld om Licinius te grijpen, opdat Licinius op heterdaad betrapt werd ofwel toen hij het vergif [nog] vasthield ofwel toen hij het [al] had overhandigd. Dit was heel het plan van de vrouw, dit was de taak van diegenen die gevraagd werden; en waarom jij nu zegt dat ze op goed geluk tevoorschijn zijn gesprongen en te vroeg, begrijp ik niet. Ze waren met dit doel gevraagd, ze waren hiertoe opgesteld, opdat het vergif, de
- 545 aanslag, kortom de misdaad zelf duidelijk aan het licht werd gebracht.

Een klucht (pag. 52)

- Konden zij meer op tijd (op een beter moment) tevoorschijn springen dan toen Licinius was gekomen, toen hij het doosje vergif in zijn hand hield? Want op het moment dat dit al aan de slaven was overhandigd, [dan] zou hij, als de vrienden van de vrouw plotseling uit het badhuis naar buiten waren gekomen en Licinius hadden gegrepen, de hulp van de mensen invoeren en in alle toonaarden ontkennen dat dat doosje door hem was overhandigd. En hoe hadden
- 550 zij hem moeten weerleggen? Hadden zij moeten zeggen dat ze het gezien hadden? Dan zouden zij ten eerste de beschuldiging van een zeer grote misdaad op zichzelf laden; ten tweede zouden ze zeggen dat ze datgene hadden gezien wat ze, op de plaats waar ze waren opgesteld, niet hadden kunnen zien. Zij kwamen dus precies op dat moment tevoorschijn, toen Licinius was gekomen, het doosje tevoorschijn haalde, zijn hand uitstreckte, [en] het vergif overhandigde. Het is nu dus het einde van een klucht, niet van een [serieus]
- 555 toneelstuk; wanneer hierin geen [passend] slot wordt gevonden, ontsnapt iemand uit (iemand's) handen, vervolgens klinken de kleppers, [en] het toneelscherf wordt opgehaald.

Geen enkel bewijs (pag. 52)

Want ik vraag me af waarom die door een vrouw geronselde bende Licinius, toen die wankelde, weifelde, zich terugtrok, probeerde te vluchten, uit hun handen heeft laten ontsnappen, waarom ze hem niet gegrepen hebben, waarom ze niet met behulp van een bekentenis van hemzelf, met behulp van de ogen van velen, tenslotte met behulp van de stem van de daad een aan-

560 klacht op grond van een zo grote misdaad hebben vervaardigd. Of waren ze soms bang dat [ze met] zoveel één man, sterken een zwakke, aanvalslustigen een hevig verschrikte, niet konden overheersen? Er zal geen enkel bewijs in de feiten, geen enkele [grond voor] verdenking in de zaak (in het proces), [en] geen enkel resultaat van de aanklacht worden gevonden.